

AAR

circular 174

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

juny 1998

Institut d'Estudis Catalans

—

Carme, 45-47

—

08001 Barcelona

EDITORIAL

El pont és un element essencial per a la construcció d'un camí. Els corrents d'aigua —rius o rieres— amb més o menys cabal obliguen a buscar solucions de pas pel vianant, les cavalcadures o els vehicles. Els mitjans que permeten la travessia salvant l'obstacle són variats; ara bé, el que s'ha generalitzat més és el pont, el qual té diferents característiques constructives segons les exigències del terreny i les possibilitats tècniques dels constructors.

A Catalunya, els ponts més antics coneguts foren construïts pels romans. El pont medieval no ha estat objecte d'una recerca i un estudi gaire aprofundits, fins fa poc temps no ha tingut una valoració de monument, era quelcom funcional, la majoria han estat emprats fins els nostres dies. Això no vol dir que no fossin utilitzats altres sistemes, entre els quals la barca, que als nostres dies és una realitat viva a les ribes del riu Ebre o a la toponímia: Sant Andreu de la Barca al Baix Llobregat. Les primeres restauracions fetes a un pont medieval han estat molt recents, quasi sempre a construccions emblemàtiques per la seva vinculació mítica i llegendària com el Pont del Diable de Martorell o una història local molt concreta com el Pont de Besalú. Les històries generals de l'art i de l'arquitectura li dediquen poc espai.

En el període romànic es construïren ponts, dels quals no ens resta informació documental però sí alguns fonaments o bassaments que no podem datar amb exactitud. Estem mancats d'un inventari detallat dels camins tant d'època romana com medieval. Sant Ermengol, bisbe d'Urgell, mort (1035) a Pont de Bar en construir-se en aquest indret quelcom que permetés —pont— el pas del riu Segre. En època gòtica i posterior, amb tècniques arcaïtzants (segles XIII a XVIII) es construïren un alt nombre de ponts, molts dels quals han arribat en ús fins al segle XX. Aquesta escassa valoració del pont com a arquitectura i com a monument fa que en llegir al diari "Avui" (divendres 1 maig 1998, pàg. 39) que s'ha creat la "Fundació Pont Romà 2000" que té com a finalitat restaurar i rehabilitar el "Pont Trencat" (Santa Maria de Palautordera i Sant Celoni i el seu entorn), hem cregut que era una bona notícia per a la cultura i l'art medieval. El pont fou destruït l'any 1811 i en resta un dels dos ulls que tenia, el que correspon al marge del riu Tordera proper a Santa Maria de Palautordera. El pont, obra de la segona meitat del segle XV, conserva les característiques arquitectòniques d'aquesta centúria. Esperem que la intenció de la "F.P.R." tingui èxit i recuperem un monument per a la història medieval catalana.